

lesarabrev**Atli Dam — hansara tól og projektir**

Eg hefði ekki í valstríðnum ætlað mér at brúkt kreftir til viðgerð av persónum, men tá eg verði álopinn av Atla Dam, eri eg noyddur at bita frá mær. Atli Dam skriver: «Okkara høvuðstrupulleiki í dag er, at hitt høvuðsvalvni hjá Fólkaplokkinum Birgir Danielsen ikki eftir tjúgu árum hevur megnað at økt um útflutningsvirðið av okkara fiskavörum — lutfalsliga í sama mun sum vøxturin á øðrum útveislum í samfelagnum».

Nú haldi eg, at vit eru nógv, sum meta at Atli Dam er langt úti. Landsstýrið við Atla Dam á odda hava skaltá og valtá við inntøkum landsins, gjørt milliáðsløgur í ørvitispjektir, sum onki hava givið av sær, sprongt figgarlógina við

sosíalum veitingum, øktari úmsiting, v.m., og so gevur Atli Dam mær skuldina fyrri, at inntøkurnar ikki hava verið nógv stórar til at ríkið henda ørvitispolitik, sum hevur koyrt landið á húsagang, sum hevur oyðilagt innlendis morálin og sum hevur oyðilagt okkara umdømi útí landi.

Iggjøgnum skrivning Atla Dam's hesi seinastu nógvu árinu hava vit hoyrt, at útflutningsvirðið verður framt bert til helvt av tí, táð átti at verði. Ongantið eru prógv ferð fyrri hesum, pástandirnir hava hingið í leysari luft, sammetingar hava verið gjørdar, har ymisk vørusløg hava verið sammett, sum litið hava við hvønn annan at gera og tíðarforskjótingar hava gjørt — sammetingar

virðisleysar.

Samstundis hevur Atli Dam koyrt síni egnu vinnulivsprojektir og eru hesi endaði sum størsta fiasko og skandala, sum nakar hevur hoyrt um. Øll verðin tosar um Blue North, Heygdrang, Polarfarið, Andreas í Hvanasundi, og soleiðis kundi eg blivið við.

Í hesum sambandi kann eg taka nøkur brot úr grein í Børsens Nyhedsmagasinet frá 4. mai 1990: «Skálaskandale: Storstilet svindel med offentlige midler».

«En ildelugtende svindelfaffære med deltagelse såvel i det etablerede erhvervsliv, som i landstyreter ryster for tiden det skrantende ørige».

«Dertil kommer offentlige bankgarantier, delt ud med mild hånd til pri-

vate erhvervsprojekter, men uden nogen form for kontrol med de enkelte projekters levedygtighed.»

«En gennemgang af det offentlige talmateriale afslører bevidst svindel og spekulation med offentlige tilskud til nye skibssprojekter.»

«Den falske egenkapital udløser prompte landsskassens tilskud og garantier på ialt 26 millioner kr.»

«Også her afslører regnskaberne offentlige ulovlige skibssprojekter finansieret med fiktiv egenkapital.»

«Det er og bliver et åbent spørgsmål, hvor mange gange landstyreter ulovligt har udbetalt offentlige midler som risikovillig kapital til skibssprojekter med rygende rod i

regnskaberne.»

Soleiðis kundi eg hildið áfram. Fyrrverandi lögmaður Atli Dam átti at følt seg raktan.

Um hetta er rætt ella ikki, skal eg ikki døma um. Støðutakan hoyrir heima eitt annað stað. Men táð sum undrar meg og nógv við mær, er at teir, sum her áttu at følt seg raktar, ikki lást um vón. Teir gera einki. Teir mótpógva einki. Heldur nýta teir kreftir til ósaklig álop á Fiskasøluna, bankarnar, o.s.fr.

Atli Dam fegnast um, at min eftirkomari hevur lovað ein umsetningsvøxtur komandi 5 árinu upp á eina milliard. Hetta vil svara til ein meðal árigan vøxtur upp á 6,5%. Hetta meti eg, skuldi verið lætt at uppnátt. Serliga lætt skuldi táð verði, um vit skjótast fáa tikið hendur saman og tikið neyðug stig fyrri at fiskastovnarir kunnu koma seg aftur, eins og onnur neyðug stig verða at taka

fyrri at bota um goðskuna og leggja til rættis framleiðsluna soleiðis, at vit útflyta tær vørur sum geva mest av sær.

Árligi meðalumsetningsvøxturin hjá Fiskasøluni kann seinastu 22 árinu lutast sundur soleiðis:

1968 - 1990:	9,5%
1968 - 1978:	6,0%
1979 - 1990:	20,0%

Eg havi ongantið verið imponeraður av Atla Dam í hansar viðgerð av tølum. Í hesum sambandi skal eg eisini vísa til blaðskrivning um tøl, prisir, v.m., vit báðir Atli Dam og eg hava havt t.d. í sept. 1987.

Hetta ger avgerðina hjá veljarum nógv lættari 17. november.

Birgir Danielsen

Um at skulka sær undan ábyrgd

Klandurssamgongan hevur spælt fallitt, tí er val í úrtíð.

Henda fráfarra samgongan hevur verið okkara samfelag ein dýrur kleppur, og táð serliga fyrri allar teir arbeiðsleysis lóntakararnar og øll tey ið rýma av undan okurs skatti og arbeiðsloysi.

Táð er gott klárað, at umboð fyrri hesar samgonguflokkar tora at stiga fram og biðja um fólksins álit aftur.

Hyggiandi niður í samgonguskjalið og undirskjalið til samgonguskjalið hjá fráfarra samgongu, østast ein yvir, at fráfarandi samgonguflokkar veruliga tora at taka ymisk mál, ið standa í hesum skjølum, uppá tungu og royna at skulka sær undan ábyrgdini.

Eg skal vísa til nøkur punkt í hesum báðum skjølum, og hvat t.d. Tjóðveldisflokkurin sigur til nøkur av málunum.

Í grein 04. í hesum vanligku skjali stendur, at arbeiðsrættur verður settur á stovn beinanvegin.

Tinglimir hjá Tjóðveldisflokkinum agitera nú við, at táð var teirra

flokkur, ið bjargaði fakfelagsrørsluni undan arbeiðsrættinum.

Nú er nakað seint at koma fram og greiða okkum frá, at teir vóru fyrri, at partarnir sjálvir á arbeiðsmarknaðinum skuldu samráða seg til eina skipan. Hvi hevur tá hesin flokkur undirskrivað eitt samgonguskjal, ið sigur at arbeiðsrættur verður settur á stovn beinanvegin. Hvar var flokkurin ella stuðul teirra, tá hardest leikaði á hjá teimum 11 fakfeløgnum, ið stóðu saman alla tíðina, og vóru við til at gera kendu flagg-dagsemjuna.

Vit hvørki søu ella hoyrdu eitt einasta orð til henda sokallaða arbeiðslokk.

Í grein 2 í undirskjalinum stendur um tann samhaldsfasta.

«Spurningurin um samhaldsfastan arbeiðsmarknaðareftirlenargrunn verður gjølla kannaður. Skipanin verður útsett til aftaná komandi val».

Skiðjið hetta hvør, ið vil ella kann. Nú siga nakrir

av tinglimum floksins, at samhaldsfasti skuldi fáast at virka 1. jan. 1991.

Álvaratos, hvar er trúvirðið hjá hesum tinglimum. Tí eftir hesum skjali skal samhaldsfasti ikki virka fyrr enn eftir valið í nov. 1992, um ikki val varð í úrtíð.

Sama undirskjal sigur í gr. 4.

«Lógin um vanligu dýrtíðarviðgerð av lönun verður avtikin».

Øll fakfelagsrørslan veit, hvussu hart stríðið var fyrri at fáa eina rættvisa dýrtíðarviðgerð av lönun fyrri tey timaløntu iggjøgnum. Hetta stríð tók arbeiðarafeløgnum fleiri ár. Og hevur nú ein flokkur, ið sigur seg vera verkamannaflokkur, tikið hesa lóg av við einum pennastroki saman við tveimum borgarligum flokkum.

Sjálvt um fakfelagini vistu á, hvussu umráðandi táð var, at vit framhaldiandi høvdu pristalsviðgerð av lönun, serliga tá vit høvdu lönarsamráðingar, tí sum nú er skal allur tann dýrkaði livikost-

naðurin krevjast inn við lönarsamráðingum og kemur hetta sjálvandi at skapa ótryggleika á arbeiðsmarknaðinum hvørja ferð sáttmálar ganga út.

Grein 5 sigur um lönarviðurskipti.

«Arbeitt verður við spurninginum, um at minka allar lönir í Føroyum».

Guð hjálpi mær, um ikki hesin sami flokkur fer út til veljararnar nú og siga, at teir eru imóti lönarlækking, hvør skal trúgva sovrøðnum orðavavstri. Skrivað undir eitt samgonguskjal, og so fara út til Føroya fólk og siga beint táð mótsatta. Eg veit ikki, um teir halda okkum veljarar vera steinbytta.

Fyrst skriva undir eitt skal, ið sigur at allar lönir skulu niður, og so beint áðrenn samgongan skræðnaði, siga at teir eru imóti lönarlækkan, so má ein bara spyrja, um teir als onki meintu við táð teir skrivaðu undir. Ella er hetta bert fyrri at skava út yvir teir skeivleikar, teir

gingu við til í samgonguskjalinum? Táð man nokk vera hetta seinasta, ið ger seg galdandi, nú valið nærkast.

Síðani skal eg taka gr. 11 í undirskjalinum um skulabokur.

Her verður sagt, lógarreglurnar um undirvisingartilfar í fólkskúlam verða endurskoðaðar við tí fyrri eyga, at næmingarnir gjalda heilt ella partvist.

Táð má vera greitt, at táð eru ongir næmingar í fólkskúlanum, ið gjalda sínar skulabokur.

Men táð vera tey hart raktu foreldrini, ið knógva undir tungum skattabyrðum, umfram tey nógvu, ið eru arbeiðsleysis, ið skulu gjalda tær dýru skulabokurnar.

Eg veit ikki, nær hetta er vordin sosial- ella arbeiðsápolitikkur, at seta slíkt í verk. Sparingarnar innan skulaverkið eru eisini eitt gott dømi um henda ultra konservativa politikkin, ið bert borgarligir flokkar ganga inn fyrri.

Í hesum sama skjali stendur ikki at forgloyma at settur verður í verk munandi bundin uppsparing, at bota figgarligu stöðuna hjá tí einstaka og samfelagnum sum heild.

Í dag krevur Tjóðveldisflokkurin at bundna uppsparingin skal avtakast. Nú mátti táð seinasta sum eitur trúvirði verði farið hjá hesum flokki.

Fyrst verður skrivað undir at seta eykaskatt í verk. Hvussu hevur hesin skattur bót um figgar-

ligu stöðuna hjá tí einstaka?

Fólk eru við at fara á húsagang. Fleiri eru longu farin, tí tey klára ikki at gjalda henda okkursskatt, ið lagdur er á okkara arbeiðandi fólk.

Arbeiðsloysið, vónloysi, fólk orkar ikki meir, tey hava mist vónina um eina framtíð í hesum landi. Onnur rýma av landinum, hetta er táð hesin flokkur hevur verið við til at framt. So bót er ikki um stöðuna hjá okkara fólk, tvørturímóti, ongantið í nýggjari tíð hevur verið so strævið at fáa endarnar at røkka saman.

So fyrst at hava gingið við til at seta hesi áðurnevndu mál í verk, og so at koma út til fólk og siga at ein er imóti, táð gongur ikki og táð trýr Føroya fólk heldur ikki uppá.

Bæði hesi skjøl, ið eg havi nevnt, eru undirskrivaði tann 10. juni 1989 av Paula Ellefsen, Jógvan Sundstein og Signar Hansen og hava tey verið almannaakunn-gjörd í Tingakrossi.

Skulu vit fáa gongd aftur á hetta samfelagið, er neyðugt við einum sterkum Javnaðarflokki. Skal fólk okkara fáa álit og trúgv á, at hetta samfelagið er gott at búgva í, og arbeiðið verður til allar hendur, velja vit Javnaðarflokkin, ið borgar fyrri, at táð ber til í hesum samfelagnum aftur.

Ingeborg Vinther